Prima instanță: Judecătoria Orhei (judecător: Costru R.)
dosarul nr.2a-700/2025

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

12 noiembrie 2025 mun.Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Grosu Stanislav
Judecători Țihonschi Alina și Sajin Mariana
Grefier Inna Oineagra

examinând în ședință publică, cererea de apel formulată de Rața (*****) Natalia prin intermediul avocatului Munteanu Diana împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritorială Ungheni, privind stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținerea copilului minor,-

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La data de 01.07.2024, reclamanta Rața (*****) Natalia, prin intermediul avocatului Diana Munteanu, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către pârâtul Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritoriale Ungheni privind desfacerea căsătoriei si determinarea domiciliului copilului minor cu mama.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a invocat că a încheiat căsătoria cu pârâtul Rața Dumitru, la *****, sub nr.30, la primăria*****. Din căsătorie au copil minor, fiul *****, a.n. *****.

Din motivul nerespectării principiilor de sprijin reciproc material și moral, stimă, dragoste, familia s-a destrămat.

A încercat de a aplana starea lucrurilor, însă fără careva rezultate.

Copilul minor- *****, se află la întreținerea și educația reclamantei Rața (*****) Natalia, iar pârâtul nu contribuie la întreținerea acestuia.

Reclamanta Rața (*****) Natalia a solicitat desfacerea căsătoriei cu pârâtul Rața Dumitru, stabilirea domiciliului fiului minor, *****, a.n. ***** cu ea și încasarea din contul pârâtului a pensiei alimentare în mărime a câte 3000 lei, pentru întreținerea copilului minor *****, a.n. *****, începând cu data depunerii cererii în instanța de judecată.

La data de 07.11.2024, reprezentantul reclamantei Rața (*****) Natalia, avocatul Diana Munteanu a înaintat cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, solicitând stabilirea domiciliului fiului minor *****, a.n. ***** cu aceasta și încasarea de la pârâtul

Rața Dumitru a pensiei alimentare în mărime a câte 3 000,00 lei, pentru întreținerea copilului minor, începând cu data depunerii cererii în instanța de judecată cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii de concretizare a indicat că, după inițierea acțiunii civile, la acordul comun al părților, căsătoria dintre aceștia a fost desfăcută la data de 24.10.2024. Reclamantul după desfacerea căsătoriei a păstrat numele de fată *****. Respectiv a decăzut necesitatea examinării pretenției privind desfacerea căsătoriei.

Prin încheierea judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, a fost încetat procesul la cererea lui Rața Natalia către Rața Dumitru, privind desfacerea căsătoriei.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, cererea de chemare în judecată depusă de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritoriale Ungheni, privind, stabilirea domiciliul copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere, pentru întreținerea copilului minor a fost respinsă.

Solicitarea apelantului:

La data de 06.03.2025, Avocatul Munteanu Diana în interesele Nataliei Rața (*****) a contestat hotărârea primei instanţe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea depusă să fie admisă integral.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, s-a stabilit cu certitudine că, dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis la data de 05.03.2025, iar cererea de apel nemotivată, a fost depusă la 06.03.2025, prin urmare în termenul prevăzut de lege.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, o consideră ilegală și pasibilă de a fi casată de instanța de apel.

Reține că instanța de fond, la examinarea cauzei, nu a ținut cont de pretențiile înaintate de apelantă și de cadrul legal pertinent și respectiv le-a interpretat în mod eronat în defavoarea sa.

Nu-i este clar de unde instanța de fond a constatat că reclamanta Rața Natalia solicită stabilirea domiciliului copilului minor peste hotarele Republicii Moldova, în Republica *****, pe când pretenția înaintată este de stabilire a domiciliului copilului minor cu mama în condițiile art. 63 Codul familiei.

Or, menționează că în instanța de fond, prin explicațiile verbale date în dezbaterile judecătorești dar și prin probele materiale prezentat a explicat instanței de fond că copilul minor ***** se află în Republica Moldova, fiind înmatriculat la instituția școlară ***** din *****, fiind lăsat în grija bunicii de pe linia maternă, ***** *****temporar pe perioada plecării sale la muncă în *****.

Reține că copilul într-adevăr s-a aflat o perioadă foarte scrută pe teritoriul *****fiind în vizită la ea, în rest copilul se află pe teritoriul Republicii Moldova.

Potrivit actului de examinare a condițiilor de trai a familiei *****, ***** se constată că aceasta locuiește împreună cu copilul la părinți în *****. În concluzie se indică că mediul de viață în familie este favorabil, condițiile de trai sunt asigurate. În familie sunt create condiții bune de creștere, educație și întreținere a copiilor.

Relevă că instanța de fond, la examinarea chestiunii privind stabilirea domiciliului copilului minor, urma a identifica două aspecte: în primul rând, este în interesul suprem al copilului, ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor, în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită; şi, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului, ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniştit.

Totodată, CEDO a subliniat că acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale.

Menționează că tatăl şi mama sunt figuri importante de ataşament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoţională şi socială a copilului, atât timp cât calitatea interacţiunilor lor va condiţiona calitatea relaţiilor sociale.

Interesul superior al copilului reclamă menţinerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal şi echilibrat în prezenţa ambilor părinţi pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredinţarea sa unuia sau altuia dintre părinţi.

Este de menţionat că normele de drept naţional şi internaţional stabilesc că răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Fiecărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viaţă suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală şi socială, iar părinţilor care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Constată că instanța de fond nu a determinat corect obiectul litigiului și în consecință a aplicat eronat prevederile cadrului legal pertinent speței, expunându-se pe o cerință pe care partea reclamantă nu a înaintat-o (stabilirea domiciliului copilului minor peste hotarele RM, fără acordul tatălui biologic) și lăsând fără soluționare pretențiile înaintate (determinarea domiciliului copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere).

Astfel, hotărârea primei instanțe nu prezumă caracterul legal al unui proces echitabil și public, nu prezumă respectarea deplină a drepturilor și intereselor legitime personale garantate de Constituție cât și legislația națională și internațională la care Republica Moldova a aderat și a ratific şi care prezumă respectarea întocmai a normelor dreptului procedural la examinarea pricinii, ce denotă în esență ilegalitatea actului juridic de dispoziție contestat, inclusiv denotă exercitarea actului justiției contrar normelor dreptului național și internațional în vigoare, defavoarea cetățeanului de rând și pierderea încrederii în actul justiției din partea cetățeanului.

În drept, și-a întemeiat cererea de apel pe prevederile art. 357, 358, 360, 362, 364, 365, 386 Cod de Procedură Civilă.

În cadrul ședinței de examinarea cauzei, părțile nu s-au prezentat, la data de 03.11.2025, prin intermediul Direcției de Evidență și Documentare Procesuală a Curții de Apel Nord a fost înregistrată o cerere din partea reprezentantului apelantei Rața-***** Natalia, avocatul Munteanu Diana privind anexarea la materialele cauzei a certificatului de deces a pârâtului.

În conformitate cu dispoziţiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente la proces.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, colegiul civil consideră că apelul urmează a fi admis, cu casarea hotărârii și încetarea procesului civil, din următoarele considerente.

Potrivit art. 385 lit. e) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 şi 267.

Articolul 265 lit. f) CPC prevede că, instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care partea în proces persoană fizică decedează şi raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

În acest sens, Colegiul Civil relevă că, la ***** Rața (*****) Natalia și Rața Dumitru au încheiat căsătoria, înregistrând-o cu nr.30, la primăria *****, fapt confirmat prin copia certificatului de căsătorie nr. CSV 1143713 eliberat la data de ***** (f.d.13).

În urma relației de căsătorie, Rața (*****) Natalia și Rața Dumitru au un copil minor, *****, a.n. *****, fapt demonstrat prin certificatul de naștere seria NA-VI 2515019 din ***** (f.d.12).

La data de 01.07.2024, reclamanta Rața (*****) Natalia, prin intermediul avocatului Diana Munteanu, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către pârâtul Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritoriale Ungheni privind desfacerea căsătoriei si determinarea domiciliului copilului minor cu mama, solicitând desfacerea căsătoriei cu pârâtul Rața Dumitru, stabilirea domiciliului fiului minor, *****, a.n. ***** cu ea și încasarea din contul pârâtului a pensiei alimentare în mărime a câte 3000 lei, pentru întreținerea copilului minor *****, a.n. *****, începând cu data depunerii cererii în instanța de judecată.

Potrivit certificatului de divorț D-IV0802272 din 24.10.2024, căsătoria acestora a fost desfăcută de Serviciul Stare Civilă Ungheni (f.d. 38).

La data de 07.11.2024, reprezentantul reclamantei Rața (*****) Natalia, avocatul Diana Munteanu a înaintat cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, solicitând stabilirea domiciliului fiului minor *****, a.n. ***** cu aceasta și încasarea de la pârâtul Rața Dumitru a pensiei alimentare în mărime a câte 3 000,00 lei, pentru întreținerea copilului minor, începând cu data depunerii cererii în instanța de judecată cât și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, a fost încetat procesul la cererea lui Rața Natalia către Rața Dumitru, privind desfacerea căsătoriei.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, cererea de chemare în judecată depusă de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritoriale Ungheni, privind, stabilirea domiciliul copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere, pentru întreținerea copilului minor a fost respinsă.

La data de 06.03.2025, Avocatul Munteanu Diana în interesele Nataliei Rața (*****) a contestat hotărârea primei instanţe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea depusă să fie admisă integral.

Prin încheierea Curții de Apel Nord din 16.06.2025, apelul depus de Rața (*****) Natalia prin intermediul avocatului Munteanu Diana împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025 a fost acceptat spre examinare cu intentarea procedurii de apel.

În cadrul examinării cauzei civile în instanța de apel, apelanta Rața (*****) Natalia, prin intermediul avocatului Munteanu Diana a prezentat instanței Certificatul de Deces seria DC-IV nr. 2184385 din 13.10.2025 prin care certifică decesul pârâtului Rața Dumitru (f.d. 98).

În ordinea ideilor enumerate, Colegiul Civil al Curții de Apel Nord reține că potrivit cu art. 70 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul ieşirii uneia dintre părţi din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanţă, transfer de datorie şi alte cazuri de subrogare), instanţa permite înlocuirea părţii cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

La caz, prin cererea de chemare în judecată, Rața (*****) Natalia a solicitat stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținerea copilului minor.

În condițiile art. 21 Cod civil drepturile personale nepatrimoniale şi alte valori nemateriale sunt apărate în cazurile şi în modul prevăzut de prezentul cod şi de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat şi din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Or, procesul civil intentat de Rața (*****) Natalia poartă un caracter nepatrimonial şi respectiv, nu permite succesiunea în drepturi, succesiunea procesuală având loc doar în cazurile când este posibilă succesiunea în drepturile materiale, adică patrimoniale.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, cererea de chemare în judecată depusă de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritoriale Ungheni, privind, stabilirea domiciliul copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere, pentru întreținerea copilului minor a fost respinsă.

Colegiul menționează că o dată cu decesul pârâtului Rața Dumitru, încetează toate drepturile acestuia, drepturi care, în condiţiile legii, nu pot fi preluate prin succesiune.

La caz, Colegiul urmează să menționeze faptul că succesiunea procesuală are loc doar

în cazurile când este posibilă succesiunea în drepturile materiale, adică patrimoniale, ceea ce la caz nu se atestă.

Din certificatul de deces depus la dosar rezultă că intimatul Rața Dumitru a decedat, fapt care determină imposibilitatea continuării raportului juridic litigios cu acesta, natura pretențiilor deduse judecății fiind una strict personală.

Astfel, decesul intimatului, confirmat cu actul de stare civilă anexat în apel, înlătură posibilitatea examinării în continuare a acțiunii în raport cu acesta, deoarece drepturile și obligațiile privind stabilirea domiciliului minorului și obligația de întreținere au caracter personal și netransmisibil prin succesiune.

În cauzele având ca obiect exercitarea autorității părintești, stabilirea domiciliului copilului și obligația de întreținere, nu operează succesiunea procesuală, întrucât drepturile și obligațiile procesuale izvorâte din raportul de familie sunt strâns legate de persoana titularului și se sting odată cu decesul acestuia.

Succesiunea procesuală nu poate fi admisă, deoarece obiectul cauzei vizează raporturi de familie ce presupun exercitarea personală a drepturilor și obligațiilor părintești, acestea neputând fi transferate moștenitorilor intimatului. Caracterul intuitu personae al obligației de întreținere exclude atragerea succesorilor în proces, întrucât obligația de întreținere a minorului revine părinților în mod personal, iar prin decesul unuia dintre aceștia obligația se stinge de drept.

Astfel, Colegiul relevă că raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi, iar intimatul Rața Dumitru a decedat după emiterea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, prin urmare se impune concluzia de casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025 cu emiterea pe caz a unei noi soluții potrivit căreia procesul civil pe marginea cererii depuse de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritorială Ungheni, privind stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținerea copilului minor se încetează.

În conformitate cu art.385 lit. e) CPC, Colegiul civil

D E C I D E :

Cererea de apel depusă de Rața (*****) Natalia prin intermediul avocatului Munteanu Diana se admite.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Ungheni din 05.03.2025, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Rața (*****) Natalia către Rața Dumitru, intervenient accesoriu Structura Autorității Tutelare Teritorială Ungheni, privind stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținerea copilului minor, cu dispunerea încetării procesului.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Grosu Stanislav

Judecătorii: Țihonschi Alina Sajin Mariana